

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Tikkamäentie 16
M-talo 4. kerros
80210 JOENSUU

Nurmeksien kaupungin lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle asiakirjasta Alueellinen sosiaali- ja terveystalvulujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027: Juuka ja Nurmes.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue pyytää lausuntoa asiakirjasta Alueellinen sosiaali- ja terveystalvulujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027 Juuka ja Nurmes.

Nurmeksien kaupunki näkee positiivisena valmistelun lähtökohtana aluevaltuuston hyväksymät palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit, joiden mukaan palvelut tuotetaan yhdenvertaisin periaattein eri puolilla maakuntaa.

Asiakirjan mukaan sosiaali- ja terveystalvulujen järjestämisen peruslähtökohtana on aina kunkin alueen väestön palvelutarve ja siihen vastaaminen *käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa*. **Kirjaus käytettävien voimavarojen rajoissa on tarpeeton kirjaus ja tulee poistaa järjestämissuunnitelmasta.**

Sosiaalipalveluista asumispalvelut, kuntouttava työtoiminta, vammaisten työ- ja päivätoiminta on saatava kotipaikkakunnalta eikä niitä saa rajata alueellisten järjestämissuunnitelmien ulkopuolelle. Palveluverkkosuunnitelmaa tehtäessä on otettava huomioon vammaisten palvelutarpeet.

Suunnitelman mukaan lääkärin ja hoitajan kiireetön ja kiireellinen vastaanotto toiminta tuotetaan laajan palvelun soteasemalla Nurmeksessa pääosin arkipäivisin klo 8–16, mutta *tavoitteena* on tarjota myös palvelutarpeeseen perustuvia kiireetömiä iltavastaanottoaikoja klo 16–18 tai klo 16–20 välisenä aikana *käytettävissä olevien voimavarojen (talous ja henkilöstö) puitteissa*. **Nurmeksien kaupunki edellyttää, että kiirevastaanotto pysyy nykyisellään eli paikalla on aina lääkäri, myös viikonloppuisin ja iltaisin. Kuntoutussairaalassa tulisi olla vähintään 30-35 vuodepaikkaa.** On tärkeää huomioida, että kuntoutussairaalassa on yhteisölliseen ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen jonottajia, jotka vievät vuodepaikkoja esimerkiksi keskussairaalasta kuntoutussairaalaan siirtyviltä.

Perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta on parannettava, jotta erikoissairaanhoidon kasvanutta osuutta saadaan pienemmäksi ja terveydenhuollon palveluita tarvitsevat saavat tarvitsemansa palvelun läheltä ja kustannustehokkaasti. **Yön yli malli otettava käyttöön tilanteissa, joissa kotona pärjäämätön potilas tarvitsee lääkärin palveluita, mutta voi odottaa sitä seuraavaan aamuun.**

Nurmeksen terveysaseman lääkärin vastaanotto toiminta iltaisin ja viikonloppuisin logistisesti keskeisellä paikalla Pielisen Karjalassa palvelee erinomaisesti alueen asukkaita, mutta myös muita ulkopuolisia paikkakuntalaisia kuten esim. matkailijoita. Ilta- ja viikonloppuisin toimivalla lääkärin vastaanotolla turvataan Pielisen Karjalan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Näillä asioilla on vaikutus myös Nurmeksen alueen asukkaiden ja yrityselämän pito- ja vetovoimaan, sekä elinvoimaan että hyvinvointiin.

Nurmeksen kaupunki on huolissaan, saadaanko liikkuvat palvelut ja digipalvelut vietyä sille tasolle, että kunnan reuna-alueilla asuvat ihmiset pääsevät yhtä lailla palvelujen piiriin. Vanhempi väestö ei välttämättä osaa pyytää liikkuvia palveluja tai käyttää digipalveluja, jolloin hoidon piiriin hakeutuminen voi dramaattisesti viivästyä ja aiheuttaa sen myötä vielä kalliimmat hoitokustannukset. Muutos voi aiheuttaa myös asiakkaiden hakeutumisen palveluiden piiriin Savon tai Kainuun puolelle, joka etenkin kolmen maakunnan rajalla sijaitsevassa Nurmeksessa on jo tälläkin hetkellä etäisyyksien vuoksi monessa tapauksessa kannattavampi vaihtoehto.

Digitaalisia palveluita käyttävien ihmisten kannalta onkin tärkeää huomata, että palveluiden käyttämiselle on olemassa riittävä tuki kaikkialla hyvinvointialueella. Koska kaikkialla harvaan asutuilla alueilla ei ole tarvittavia tietoteknisiä yhteyksiä, on digitaalisten palveluiden käyttämiselle oltava olemassa myös asiointipisteitä, joissa asiakkaat voivat käyttää digitaalisia palveluita. Suurimman vaikuttavuuden saamisen kannalta tulee panostaa erityisen paljon digitaalisten palveluiden käyttämisen tukeen ja asiointipisteisiin harvaan asutuissa reunakunnissa. Esimerkiksi etä- ja liikkuvien palvelujen varaan ei tule jättää iäkkäitä, monisairaita ja heikossa taloudellisessa asemassa olevia ihmisiä. On tärkeää ottaa liikkuvien palvelujen ja digipalvelujen suunnitteluun mukaan erityisryhmien ihmiset ja heidän lähihenkilöt.

Hyvinvointialueen tulee laatia huolellinen vaikuttavuuden arviointi ennen kuin se päättää kiinteiden kivijalkapalvelujen lakkauttamisesta Juuassa ja Valtimon pitäjässä. Palveluiden heikkeneminen voi johtaa ei toivottuun muuttoliikkeeseen palvelujen ääreen, jolloin pahimmassa tapauksessa asukkaat muuttavat kokonaan pois paikkakunnalta. Saavutetaanko liikkuvilla palveluilla kustannussäästöjä kiinteän palvelupisteen kustannuksiin verrattuna, kun huomioidaan työntekijöiden liikkumiseen käyttämä työaika? Huomioitava seikka on myös se, että hyvinvointialueen merkittävimmät kustannussäästöt syntyvät vuokramenojen pienemmi-

sestä tarpeettomista toimitiloista luovuttaessa, mutta kiinteistöriski tyhjilleen jäävistä tiloista jää Juuan kunnan ja Nurmeksen kaupungin vastuulle. **Nurmeksen kaupunki vaatii, että hyvinvointialue laatii Juuan kunnan ja Nurmeksen kaupungin kanssa yhteisesti tilaohjelman aikataulutuksineen hallitun tilamuu-
toksen toteuttamiseksi.**

Nurmeksen kaupunki korostaa, että Valtimon terveysaseman merkitys ja säilyttäminen on kaupungin pohjoisosan asukkaille tärkeä. Toimiva ja hyväkuntoinen terveysasema Valtimolla huolehtii ikääntyneen väestön hoitotarpeesta ja ennaltaehkäisee kalliiden erikoissairaanhoidon palveluiden käyttämistä. **Kii-reetöntä lääkärivastaanottoa tulisi olla Valtimolla vähintään 1-2 päivänä vii-
kossa.**